

Lag om gödselfabrikat 29.6.2006/539

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att trygga växtproduktionen samt kvaliteten på livsmedlen och miljön genom att främja tillgången på säkra gödselfabrikat av hög kvalitet som är lämpliga för växtproduktion och användningen av biprodukter som lämpar sig som gödselfabrikat samt att se till att tillräckliga uppgifter om gödselfabrikat lämnas dem som köper och använder produkterna.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på gödselfabrikat och i tillämpliga delar på råvaror till gödselfabrikat i fråga om tillverkning för utsläppande på marknaden, utsläppande på marknaden, användning, transport, import samt export. Denna lag gäller i tillämpliga delar också tillverkning av gödselfabrikat för eget bruk.

Denna lag tillämpas också på tillsynen över Europaparlamentets och rådets förordning nr 2003/2003 om gödselmedel (*gödselmedelsförordningen*) och på annan verkställighet som den förutsätter.

Denna lag tillämpas också på tillsynen över Europaparlamentets och rådets förordning nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel (*biproduktförordningen*) och på annan verkställighet som den förutsätter till den del verkställigheten gäller gödselfabrikat.

Denna lag tillämpas inte på

- 1) försök som utförs vid forskningsinstitut i vetenskapligt syfte eller produktutvecklingssyfte,
- 2) gödselfabrikat som transporteras via Finland utan att förtullas,
- 3) sådana biogas- och komposteringsanläggningar eller andra motsvarande anläggningar som bearbetar organiskt material och vilkas slutprodukter inte lämpar sig som gödselfabrikat eller som råvaror till sådana utan deponeras på en med stöd av miljölagstiftningen godkänd avstjälningsplats eller bränns i en godkänd förbränningsanläggning, och inte heller på
- 4) transporter som avses i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994).

3 §

Förhållande till vissa författningar

Angående krav på gödsel­fabrikat, råvaror till gödsel­fabrikat samt kemikalier som används som gödsel­fabrikat som sådana och tillverkning, lagring, förpackning och import av dem gäller utöver denna lag vad som bestäms i kemikalielagen (744/1989) och i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).

Angående krav på råvaror till gödsel­fabrikat samt på biprodukter som används som gödsel­fabrikat som sådana samt bearbetning, användning och bortskaffande av dem föreskrivs dessutom i hälsoskyddslagen (763/1994), miljöskyddslagen (86/2000), avfallslagen (646/2011) och marktäktslagen (555/1981) samt i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 om transport av avfall. Angående krav på gödsel­fabrikat av vegetabiliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om skydd för växters sundhet (702/2003). Angående krav på gödsel­fabrikat av animaliskt ursprung och råvaror till sådana föreskrivs dessutom i lagen om djursjukdomar (55/1980) och om krav i fråga om import i lagen om veterinär gränskontroll (1192/1996). (17.6.2011/659)

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

- 1) *gödsel­fabrikat* gödsel­medel, kalkningsämnen, jordförbättrings­medel, växtunderlag, mikrobpreparat samt biprodukter som används som gödsel­fabrikat som sådana,
- 2) *gödsel­medel* ämnen och preparat som är avsedda att främja växters tillväxt eller att förbättra skördens kvalitet och vilkas verkan grundar sig på växtnäringsämnen eller på andra ämnen som är nyttiga för växter, människor eller djur,
- 3) *EG-gödsel­medel* sådana gödsel­medel som uppräknats i bilagorna till gödsel­medelsförordningen och uppfyller kraven i nämnda förordning samt överensstämmer med märknings- och förpackningsbestämmelserna och som är märkta "EG-GÖDSELMEDEL",
- 4) *kalkningsämnen* oorganiska och organiska ämnen eller preparat som i huvudsak innehåller kalcium eller magnesium eller bägge grundämnena och som vanligen förekommer i oxid-, hydroxid-, karbonat- eller silikatform och som i huvudsak är avsedda att eliminera jordens surhet,
- 5) *jordförbättrings­medel* ämnen som tillsätts jorden för att upprätthålla och förbättra dess fysikaliska egenskaper eller för att öka den biologiska aktiviteten i jorden,
- 6) *växtunderlag* tekniskt bearbetade fasta eller flytande ämnen som är avsedda för odling av växter och till vilka andra gödsel­fabrikat är eller kan vara tillsatta,
- 7) *mikrobpreparat* produkter som innehåller en eller flera kända mikrobstammar som har konstaterats ha en förbättrande inverkan på växters tillväxt eller näringsupptagning i fråga om en viss växtart eller växtkategori,

8) *biprodukt som används som gödselfabrikat som sådan* produkter som uppstår i samband med verksamheten vid industri-, förbrännings- eller produktionsanläggningar, biogas- eller komposteringsanläggningar eller andra anläggningar samt avloppsreningsverk eller annan motsvarande verksamhet och som används som gödselfabrikat,

9) *skadliga ämnen, produkter och organismer* sådana ämnen, produkter eller organismer som förekommer i gödselfabrikat eller råvaror till sådana och som kan medföra hälsorisker eller andra skador eller faror för människor, djur, växter, marken eller miljön i övrigt,

10) *teknisk bearbetning* kompostering, rötning, sållning, malning, fräsning, upphettning, torkning, granulering, förpackning eller blandning med andra ämnen och annan motsvarande bearbetning för att produktifiera ett preparat,

11) *utsläppande på marknaden* innehav av gödselfabrikat för försäljning, inklusive lagring och tillhandahållande, eller för annan överföring till tredje parter, antingen avgiftsfritt eller mot ersättning, samt försäljning och andra former av överföring,

12) *import* införsel från andra länder än Europeiska unionens medlemsstater, med undantag för 40 §, där med import även avses införsel från Europeiska unionens övriga medlemsstater,

13) *export* utförsel till andra länder än Europeiska unionens medlemsstater,

14) *verksamhetsutövare* fysiska och juridiska personer som i anslutning till sin yrkesverksamhet tillverkar, tekniskt bearbetar, släpper ut på marknaden, transporterar, använder, importerar eller exporterar gödselfabrikat eller råvaror till sådana,

15) *egenkontroll* verksamhetsutövarens eget tillsynssystem vars syfte är att säkerställa att gödselfabrikatet och bearbetningen av det uppfyller kraven.

Vad som i denna lag bestäms om Europeiska gemenskapen eller Europeiska unionens medlemsstater gäller också Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dess medlemsstater i den omfattning som förutsätts i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

2 kap

Bestämmelser om gödselfabrikat

5 §

Allmänna krav

Gödselfabrikat skall vara homogena, säkra och lämpliga för sitt ändamål och de skall uppfylla kraven i gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen samt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Gödselfabrikat får inte innehålla sådana mängder skadliga ämnen, produkter eller organismer att användning i enlighet med bruksanvisningen kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Råvaror till gödselfabrikat skall vara säkra och sådana att de gödselfabrikat som tillverkas av dem uppfyller kvalitetskraven.

Verksamhetsutövaren skall ha ändamålsenliga lokaler, anordningar och utrustning för tillverkning, förvaring och transport av gödsel­fabrikat och råvaror till sådana. För att förhindra olägenheter för hälsan, säkerheten och miljön skall verksamhetsutövaren iaktta tillräcklig omsorgsfullhet och försiktighet vid bearbetning, användning, transport och lagring av gödsel­fabrikat och råvaror till sådana.

I bilaga XVII till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 om registrering, utvärdering, godkännande och begränsning av kemikalier (Reach), inrättande av en europeisk kemikaliemyndighet, ändring av direktiv 1999/45/EG och upphävande av rådets förordning (EEG) nr 793/93 och kommissionens förordning (EG) nr 1488/94 samt rådets direktiv 76/769/EEG och kommissionens direktiv 91/155/EEG, 93/67/EEG, 93/105/EG och 2000/21/EG föreskrivs om de krav som gäller gödsel­fabrikat som innehåller ammoniumnitrat. (7.5.2010/340)

Närmare bestämmelser om krav på kvalitet, bearbetning, användning, transport och lagring i fråga om gödsel­fabrikat och råvaror till sådana samt om särskilda krav på explosions- och brandfarliga gödsel­fabrikat utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 §

Gödsel­fabrikats typbeteckningar

Endast sådana gödsel­fabrikat får importeras, släppas ut på marknaden eller tillverkas för utsläppande på marknaden vilkas typbeteckning ingår antingen i den nationella förteckningen över gödsel­fabrikats typbeteckningar eller i fråga om EG-gödselmedel i Europeiska gemenskapens (EG) förteckning över gödselmedelstyper som publiceras som bilaga till gödselmedelsförordningen.

Till den nationella förteckningen över gödsel­fabrikats typbeteckningar kan fogas en ny typbeteckning, om

- 1) de gödsel­fabrikat som ingår i den innehåller en sådan mängd näringsämnen att de är till nytta för växter eller om andra egenskaper hos de gödsel­fabrikat som ingår i den avsevärt förbättrar växternas tillväxt eller växtförhållandena,
- 2) de gödsel­fabrikat som ingår i den kan analyseras och av dem kan tas prov med hjälp av en metod enligt EG:s lagstiftning eller, om någon EG-lagstiftning inte finns, med hjälp av internationellt godkända standardmetoder eller, om även sådana saknas, lika beprövade validerade metoder som är avsedda för analys och provtagning av gödsel­fabrikat,
- 3) typbeteckningen är saklig och inte strider mot god sed eller är vilseledande.

7 §

Ansökan om typbeteckning för gödsel­fabrikat

Ansökan om att en ny typbeteckning för ett gödsel­fabrikat skall tas in i den nationella förteckningen över gödsel­fabrikats typbeteckningar eller i EG:s förteckning över gödselmedelstyper görs hos Livsmedelssäkerhetsverket. Till en ansökan som gäller fogande av en ny typbeteckning till den nationella förteckningen över gödsel­fabrikats typbeteckningar skall fogas följande uppgifter:

- 1) förslaget till ny typbeteckning och motiveringen till förslaget,
- 2) en beskrivning av tillverkningsprocessen,
- 3) en utredning om de råvaror som huvudsakligen används och deras ursprung,
- 4) en utredning om den centrala kemiska och biologiska sammansättningen samt om de fysikaliska egenskaperna,
- 5) provtagnings- och analysmetoder för att mäta väsentliga egenskaper,
- 6) rekommenderad användningsmängd, bruksanvisningar och faktorer som begränsar användningen samt lagringsegenskaper, med beaktande av förebyggandet av olägenheter för hälsan, säkerheten och miljön, och
- 7) sökandens kontaktuppgifter.

Livsmedelssäkerhetsverket fattar beslut om godkännande av en typbeteckning för den nationella förteckningen över typbeteckningar samt om ändring och upphävande av godkännandet. Livsmedelssäkerhetsverket meddelar det nationella gödselselfabrikatets typbeteckning till Europeiska kommissionen. Livsmedelssäkerhetsverket ger på ansökan ett utlåtande om införande av typbeteckningen i Europeiska unionens förteckning över gödselmedelstyper och ser till att Europeiska kommissionen underrättas om detta. (7.5.2010/340)

Livsmedelssäkerhetsverket för en nationell förteckning över typbeteckningar på gödselselfabrikat. I förteckningen finns det för varje typbeteckningsgrupp och för varje typbeteckning uppgifter om erforderliga tillverkningsmetoder, väsentliga råvaror, näringsämnen och sättet att redovisa dem, näringsämnenas form och löslighet samt egenskaper som förbättrar växternas tillväxt och struktur eller som främjar växtförhållandena. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet föreskrivs det om typbeteckningsgrupper för gödselselfabrikat och om kraven för respektive typbeteckningsgrupp. (7.5.2010/340)

Närmare bestämmelser om ansökningsförfarandet kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

8 §

Märknings- och förpackningskrav

Ett gödselselfabrikat som släpps ut på marknaden skall ha en varudeklaration. I varudeklarationen skall skriftligen lämnas uppgifter om gödselselfabrikatets typbeteckning, handelsnamn, egenskaper, användning och sammansättning samt om tillverkare och importör. Även andra uppgifter kan lämnas i varudeklarationen, om de är entydiga och mätbara och kan motiveras och inte kan vilseleda den slutliga användaren av gödselselfabrikatet. Varudeklarationen skall tryckas eller fästas på gödselselfabrikatets förpackning. När varorna är i lös vikt kan varudeklarationen dock fogas till de dokument som åtföljer produkten och deklarationen skall vara lättillgänglig för tillsynen. Genom förordning av jord- och

skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om det närmare innehållet i de uppgifter som skall lämnas i varudeklarationen samt om tillåtna avvikelser från egenskaperna.

Gödsselfabrikat som släpps ut på marknaden, importeras och exporteras skall vara ändamålsenligt och säkert förpackade på ett sätt som beaktar produktens egenskaper. Oförpackade gödsselfabrikat som levereras i lösvikt skall transporteras och under transporten förvaras på ett ändamålsenligt och säkert sätt som lämpar sig för ändamålet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om förpackning av gödsselfabrikat, förslutning av förpackningen samt leverans av oförpackade gödsselfabrikat till den slutliga användaren.

Kraven på märkning och förpackning av gödsselfabrikat skall dessutom överensstämma med kraven i gödselmedelsförordningen och biproduktförordningen. Fosfor-, kalium-, kalcium-, natrium-, magnesium- och svavelhalterna i EG-gödselmedel som släpps ut på marknaden skall i varudeklarationen redovisas i grundämnesform, men de kan dessutom redovisas i oxidform på det sätt som avses i artikel 6 i gödselmedelsförordningen.

9 §

Tillfälliga begränsningar

Om det finns grundad anledning att anta att ett gödsselfabrikat eller råvaran till det kan orsaka betydande fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön, kan genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet tillverkningen, utsläppandet på marknaden, användningen och importen av dem tillfälligt förbjudas eller begränsas samt bestämmelser utfärdas om att de förbjudna gödsselfabrikaten skall dras bort från marknaden och gårdarnas lager.

3 kap

Bedrivande av verksamhet

10 §

Bedrivande av verksamhet

En verksamhetsutövare skall ordna sin verksamhet så att de krav som i 5 § 2 mom. ställs på verksamheten uppfylls och så att verksamheten inte orsakar fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön.

11 §

Anmälningsskyldighet

En verksamhetsutövare skall göra en skriftlig anmälan till Livsmedelssäkerhetsverket om sin verksamhet, väsentliga förändringar i verksamheten och nedläggning av verksamheten. Anmälan skall göras innan verksamheten inleds och till den skall fogas en beskrivning av hur verksamheten är organiserad. Anmälningsskyldigheten gäller emellertid inte verksamhetsutövare som bedriver enbart parti- eller detaljhandelsverksamhet eller enbart lagrar, transporterar eller använder gödsselfabrikat eller råvaror till sådana, om inte gödselmedelsförordningens eller biproduktförordningens bestämmelser förutsätter anmälan.

Närmare bestämmelser om innehållet i anmälan och hur den skall göras utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

En verksamhetsutövare som tillverkar eller tekniskt bearbetar gödselselfabrikat skall ge tillsynsmyndigheten möjlighet att utföra inspektion innan verksamheten inleds.

En verksamhetsutövare enligt 1 mom. skall en gång om året i enlighet med anvisningar som ges av Livsmedelssäkerhetsverket meddela verket uppgifter om mängderna gödselselfabrikat som tillverkats och om typbeteckningar och handelsnamn, de råvaror som använts för tillverkningen av gödselselfabrikat och deras ursprung samt om gödselselfabrikat som släppts ut på marknaden, importerats och exporterats samt om mängderna samt vid behov om användningsändamålen.

12 §

Skyldighet att föra register

En verksamhetsutövare som tillverkar eller tekniskt bearbetar för utsläppande på marknaden, släpper ut på marknaden, importerar eller exporterar gödselselfabrikat eller råvaror till sådana skall föra ett uppdaterat register över sin verksamhet, ur vilket de uppgifter som behövs för tillsynen kan fås fram utan svårighet. I registret skall föras in inköp av gödselselfabrikat och råvaror till sådana, deras ursprung, hur mycket gödselselfabrikat och råvaror som har bearbetats tekniskt och tillverkats, försäljningar och andra överlåtelse av gödselselfabrikat och råvaror till sådana samt lagringsplatser. I registret skall dessutom antecknas mängderna importerade och exporterade gödselselfabrikat och råvaror till sådana. Närmare bestämmelser om registrets innehåll och hur det skall organiseras utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

För att säkerställa gödselselfabrikatens spårbarhet skall en verksamhetsutövare enligt 1 mom. förvara de uppgifter om gödselselfabrikatens ursprung och överlåtelse som behövs för tillsynen. Uppgifterna skall kunna kontrolleras av den behöriga myndigheten så länge som gödselselfabrikatet levereras till marknaden och därefter under fem år efter det att verksamhetsutövaren har upphört att leverera gödselselfabrikatet.

Skyldigheten att föra register gäller inte verksamhetsutövare som enbart bedriver parti- eller detaljhandelsverksamhet eller enbart lagrar, transporterar eller använder gödselselfabrikat, om det inte i gödselmedelsförordningens eller biproduktförordningens bestämmelser förutsätts att ett register förs.

13 §

Skyldighet att ha egenkontroll

En verksamhetsutövare skall känna till de skeden i tillverkningen och bearbetningen som är kritiska med tanke på gödselselfabrikatens kvalitet, så att verksamheten inte orsakar fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Verksamhetsutövaren skall regelbundet övervaka de kritiska skedena i tillverkningen och bearbetningen (*egenkontroll*).

Skyldigheten att ha egenkontroll gäller inte en verksamhetsutövare som enbart transporterar eller använder gödselselfabrikat eller råvaror till sådana, om detta inte förutsätts i

gödselmedelsförordningen eller biproduktförordningen. En skriftlig plan för egenkontrollen skall utarbetas och tillställas Livsmedelssäkerhetsverket. Verksamhetsutövaren skall se till att de arbetstagare som deltar i tillverkningen och bearbetningen är medvetna om egenkontrollen.

Livsmedelssäkerhetsverket skall ge råd om utarbetandet och genomförandet av planen för egenkontroll. Närmare bestämmelser om hur egenkontrollen skall ordnas och uppdateras kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

14 §

Godkända anläggningar

En verksamhetsutövare som tillverkar, tekniskt bearbetar eller lagrar organiska gödselmedel eller råvaror till sådana skall vara godkänd av Livsmedelssäkerhetsverket när verksamheten inleds (*godkänd anläggning*). Till en ansökan om godkännande, som gäller en annan anläggning än en sådan som skall godkännas med stöd av biproduktförordningen, skall fogas följande uppgifter:

- 1) en utredning om den nya anläggningen och dess verksamhet,
- 2) en utredning om de råvaror som används och om slutprodukterna samt om var de används,
- 3) anläggningens skriftliga plan för egenkontroll,
- 4) den tidpunkt då anläggningen eller ändringen av den skall tas i bruk,
- 5) miljötillståndet eller ansökan om det, och
- 6) sökandens kontaktuppgifter.

En godkänd anläggning skall ansöka om ett nytt godkännande, om den ändrar sin verksamhet avsevärt.

Anläggningen skall godkännas, om verksamheten, konstruktionerna och utrustningen uppfyller kraven i biproduktförordningen samt denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Godkännande kan beviljas för viss tid. För en godkänd anläggning kan uppställas krav, begränsningar och andra villkor som gäller dess verksamhet, om verksamheten kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Godkända anläggningar skall tilldelas registernummer.

Bestämmelser om godkännande av anläggningar som tillverkar och bearbetar gödselmedel av animaliskt ursprung ingår i biproduktförordningen.

Bestämmelser om det närmare innehållet i de uppgifter som skall lämnas i ansökan om godkännande av en anläggning och om ansökningsförfarandet kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

15 §

Godkända anläggningars egenkontrollrapport

En godkänd anläggning skall varje år utarbeta en egenkontrollrapport, av vilken framgår resultaten av övervakningen av de kritiska skedena i tillverkningen och bearbetningen samt problem och brister som upptäckts vid egenkontrollen samt hur de har lösts. Egenkontrollrapporten skall tillställas Livsmedelssäkerhetsverket senast före utgången av mars kalenderåret efter tillsynsåret. En godkänd anläggning skall dessutom omedelbart underrätta Livsmedelssäkerhetsverket om alla de avvikelser i verksamheten som har en avsevärd inverkan på slutprodukts kvaliteten.

Bestämmelser om det närmare innehållet i de uppgifter som skall lämnas i anläggningarnas årliga egenkontrollrapporter kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

4 kap

Myndigheter

16 §

Allmän styrning och tillsyn

Den allmänna styrningen och övervakningen av verkställigheten av gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen och denna lag ankommer på jord- och skogsbruksministeriet.

17 § (22.12.2009/1498)

Tillsynsmyndigheter

Livsmedelssäkerhetsverket svarar för verkställigheten av gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen och denna lag samt för tillsynen över att gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen samt denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den iakttas samt för organiseringen av tillsynen. Livsmedelssäkerhetsverket anlitar närings-, trafik- och miljöcentralerna vid tillsynen. Förutom Livsmedelssäkerhetsverket övervakar tullverket importen och exporten av gödselmedelsfabrikat.

Närmare bestämmelser om tullverkets tillsyn utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

18 §

Auktoriserade inspektörer

Utöver vad som bestäms i 17 § kan Livsmedelssäkerhetsverket vid kontrollen och tillsynen anlita de inspektörer som den skriftligen bemyndigat för uppdraget och som den själv övervakar. På de auktoriserade inspektörerna tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför uppdrag enligt denna lag. Auktoriserade inspektörer skall ha den yrkeskompetens i fråga om gödselmedelsfabrikat som krävs för uppdraget i bemyndigandet eller annan yrkeskompetens som behövs för tillsynen över att lagen iakttas.

Om en auktoriserad inspektör i enlighet med förvaltningslagen (434/2003) är jävig att utföra sitt uppdrag, kan den behöriga myndigheten förordna någon annan att tillfälligt sköta

inspektörens uppgifter. På en tillfälligt förordnad person tillämpas vad som föreskrivs om auktoriserade inspektörer.

En auktoriserad inspektör skall vid utförandet av sitt uppdrag fästa uppmärksamhet vid att verksamhetsutövaren kan framföra sina synpunkter för inspektören på sitt modersmål finska, svenska eller samiska. Om verksamhetsutövaren inte behärskar det språk som enligt språklagen (423/2003) skall användas, skall inspektören se till att nödvändig tolkning eller översättning enligt 26 § i förvaltningslagen finns tillgänglig.

En auktoriserad inspektör skall förete ett skriftligt intyg över sitt bemyndigande, om verksamhetsutövaren kräver det.

19 §

Godkända laboratorier

Laboratoriet vid Livsmedelssäkerhetsverket fungerar som officiellt laboratorium enligt gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen och denna lag för analyser som hänför sig till tillsynen över gödselselfabrikat och som officiellt laboratorium enligt biproduktförordningen för analyser som hänför sig till egenkontrollen. Analyser som hänför sig till tillsynen över gödselselfabrikat och i biproduktförordningen förutsatta analyser som hänför sig till anläggningarnas egenkontroll kan också utföras i något annat laboratorium som Livsmedelssäkerhetsverket har godkänt. Andra laboratorier skall godkännas, om de är kompetenta att utföra ovan nämnda analyser enligt EG:s lagstiftning eller, om någon EG-lagstiftning inte finns, med internationellt godkända standardmetoder eller, om även sådana saknas, med lika beprövade validerade metoder som är avsedda för analys och provtagning av gödselselfabrikat. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestäms närmare om de handlingar som skall fogas till ansökan och som visar att förutsättningarna föreligger.

Godkännande kan beviljas för viss tid. För ett godkänt laboratorium kan uppställas krav, begränsningar och andra villkor som gäller verksamheten, om de gödselselfabrikat som är föremål för analys kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön. Ett godkänt laboratorium skall omedelbart underrätta Livsmedelssäkerhetsverket om sådana förändringar i verksamheten som inverkar på förutsättningarna för godkännande av laboratoriet.

Livsmedelssäkerhetsverket skall för allmänt bruk föra en förteckning över godkända laboratorier. I förteckningen antecknas laboratoriets kontaktuppgifter och kompetensområde.

En testanläggning som utför detonationssäkerhetsprov med gödselselfabrikat skall vara ackrediterad för behörighetsområdet i fråga av Mätteknikcentralen (MIKES) eller av ett ackrediteringsorgan i någon annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller skall på något annat tillförlitligt sätt kunna påvisa sin behörighet.

5 kap

Tillsyn

20 §

Allmänna principer för tillsynen

Gödsselfabrikat och råvaror till sådana skall övervakas objektivt och regelbundet. Övervakningen skall effektiviseras, om det kan misstänkas att ett gödsselfabrikat eller råvaran till det eller verksamhetsutövarens verksamhet inte uppfyller de krav som föreskrivs i gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen eller denna lag eller med stöd av den. Tillsynsåtgärderna skall vara ändamålsenliga och på ett lämpligt sätt omfatta alla faser av tillverkningen, utsläppandet på marknaden, marknadsföringen, transporten, lagringen, användningen och bearbetningen av gödsselfabrikat och råvarorna till sådana.

Tillsynsmyndigheten skall vid behov ge verksamhetsutövarna nödvändiga anvisningar och uppmaningar angående iakttagandet av de krav som ställts med stöd av gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen eller denna lag. Närmare bestämmelser om tillsynen kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

21 §

Förhandsanmälningar

En förhandsanmälan skall lämnas till tillsynsmyndigheten i fråga om gödsselfabrikat eller råvaror till sådana som importeras från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen eller från en stat utanför unionen. Skyldigheten att göra förhandsanmälan gäller inte EG-gödselmedel. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan närmare bestämmelser utfärdas om vilka uppgifter som skall lämnas till tillsynsmyndigheten om ett parti gödsselfabrikat eller råvaror till sådana samt när och hur verksamhetsutövaren skall göra förhandsanmälan.

Ett parti gödsselfabrikat eller råvaror till sådana som skall föras in till Finland kan, om tillsynsmyndigheten så bestämmer, förvaras under tullens uppsikt på ett ställe som godkänts av tillsynsmyndigheten tills tillsynsmyndigheten har fått tillräcklig utredning om att de krav som föreskrivs i gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen samt denna lag och med stöd av den uppfylls.

22 §

Godkända tullanstalter och gränsövergångsställen

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet kan föreskrivas närmare om de tullanstalter och gränsövergångsställen via vilka det är tillåtet att föra in gödsselfabrikat och råvaror till sådana.

23 §

Tillsynsplan

Livsmedelssäkerhetsverket skall årligen utarbeta en tillsynsplan för tillsynen.

I tillsynsplanen skall åtminstone anges de inspektioner som skall utföras, typerna av tillsynsobjekt och hur ofta de skall inspekteras. I planen skall dessutom anges grunderna för riskbedömningen av de olika typerna av tillsynsobjekt och grunderna för bedömningen av genomförandet av planen.

Närmare bestämmelser om tillsynsplanen och dess innehåll kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

24 §

Rätt att utföra inspektioner

Tillsynsmyndigheten och auktoriserade inspektörer har rätt att få tillträde till platser där gödselselfabrikat eller råvaror till sådana samt handlingar som gäller dem hanteras, används eller förvaras, inspektera transportmedel, verksamhetsutövarens bokföring och det register som avses i 12 § samt avgiftsfritt ta nödvändiga prov av marken, råvaror till gödselselfabrikat och av gödselselfabrikat. På områden som omfattas av hemfriden får inspektion utföras endast av en myndighet och endast om det finns grundad anledning att misstänka att någon gjort sig skyldig till ett förfarande som är straffbart enligt denna lag och en inspektion är nödvändig för utredningen av brottet.

Närmare bestämmelser om kontroll- och tillsynsförfarandet samt om provtagning och undersökning av prover utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

25 §

Rätt att få upplysningar

Tillsynsmyndigheten samt de auktoriserade inspektörerna har rätt att av verksamhetsutövaren få de uppgifter och handlingar som behövs för inspektioner eller tillsyn enligt gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen eller denna lag.

26 §

Europeiska gemenskapens inspektörer

Vad som i 24 och 25 § bestäms om finska myndigheters rätt att utföra inspektion och få upplysningar gäller också EG:s inspektörer. Vid dessa inspektioner skall Livsmedelssäkerhetsverket samarbeta med EG:s inspektörer.

27 § (22.7.2011/846)

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får trots bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifter till

1) åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 8 kap. 2 § i tvångsmedelslagen (806/2011),

2) de myndigheter som avses i 17 § och de inspektörer som avses i 18 § 1 mom. i denna lag för utförandet av uppgifter enligt denna lag, samt till

3) utländska organ och inspektörer som avses i Europeiska unionens lagstiftning eller i något annat internationellt avtal som är bindande för Finland, när det i Europeiska unionens lagstiftning eller i avtalet i fråga förutsätts att uppgifterna lämnas ut.

27 § har ändrats genom L 846/2011, som träder i kraft 1.1.2014. Den tidigare formen lyder:

27 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som vid utförandet av uppdrag enligt denna lag har tagit del av uppgifter om en enskilds eller sammanslutnings affärs- eller yrkeshemlighet eller ekonomiska ställning får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifterna till

1) åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott som avses i 5 kap. 1 § i tvångsmedelslagen (450/1987),

2) de myndigheter som avses i 17 § och de inspektörer som avses i 18 § 1 mom. i denna lag för utförandet av uppgifter enligt denna lag, samt till

3) utländska organ och inspektörer som avses i EG:s lagstiftning eller i något annat internationellt avtal som är bindande för Finland när det i EG:s lagstiftning eller i avtalet i fråga förutsätts att uppgifterna lämnas ut.

28 §

Handräckning

Tillsynsmyndigheten har rätt att av gränsbevakningsväsendet samt polismyndigheterna och räddningsmyndigheterna få handräckning vid utförandet av uppgifter enligt gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen eller denna lag och bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

29 §

Tillsynsregister

För tillsynen upprätthåller Livsmedelssäkerhetsverket ett riksomfattande register över anmälningsskyldiga verksamhetsutövare enligt 11 § 1 mom. I registret antecknas

1) verksamhetsutövarens namn och adress samt andra nödvändiga kontaktuppgifter,

2) verksamhetsställets adresser och kontaktuppgifter,

3) verksamhetsutövarens bransch,

4) registernummer, när det är fråga om en godkänd anläggning enligt 14 §, samt

5) uppgifter om förbud, straff och andra tvångsmedel eller påföljder som bestämts för verksamhetsutövaren med stöd av 32–37 §.

Uppgifterna utplånas ur registret tre år efter det att verksamhetsutövaren har upphört med sin verksamhet.

På insamling, behandling och registrering av personuppgifter samt på användning och utlämnande av uppgifter som finns införda i registret tillämpas i övrigt personuppgiftslagen (532/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

30 §

Skyldighet att lämna uppgifter

Om tillsynsmyndigheten vet eller har skäl att misstänka att ett gödsel­fabrikat, råvaran till det eller användningen av dem kan orsaka fara för människors eller djurs hälsa eller växters sundhet eller miljön, skall tillsynsmyndigheten utan hinder av sekretessbestämmelserna, beroende på farans natur, omedelbart underrätta de behöriga miljö-, livsmedels-, veterinär-, hälsoskydds-, räddnings- eller polismyndigheterna om detta.

31 §

Offentliggörande av tillsynsresultat

Livsmedelssäkerhetsverket offentliggör tillsynsresultaten. Sekretessbelagda uppgifter som avses i 27 § får dock inte offentliggöras.

Närmare bestämmelser om offentliggörande av tillsynsresultaten kan utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 kap

Administrativa tvångsmedel och påföljder

32 §

Förordnande

Om en verksamhetsutövare inte iakttar gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen eller denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den och bristerna inte uppfyller kraven för utfärdande av förbud enligt 33 §, kan tillsynsmyndigheten bestämma att verksamhetsutövaren skall fullgöra sin skyldighet inom en med hänsyn till sakens natur tillräcklig tid.

33 §

Förbud

Livsmedelssäkerhetsverket kan förbjuda att ett gödsel­fabrikat eller råvaran till det

1) tillverkas, om den tillverknings- eller förvaringslokal som används vid tillverkningen, tillverkningsmetoden eller tillverkningsutrustningen eller tillverkarens metod för egenkontroll eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på den i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen eller biproduktförordningen,

2) bearbetas, om den bearbetnings- eller förvaringslokal, den bearbetningsmetod eller den bearbetningsutrustning som används eller verksamhetsutövarens metod för egenkontroll eller produkten inte uppfyller de krav som ställs på den i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen eller biproduktförordningen,

3) släpps ut på marknaden eller används, om gödselproduktfabrikatet, förpackandet av det eller uppgifterna om det inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen eller biproduktförordningen eller om gödselproduktfabrikatet används i strid med bruksanvisningarna,

4) transporteras eller lagras, om transportmaterielen eller lagerlokalerna inte uppfyller de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen eller biproduktförordningen,

5) importeras eller exporteras, om verket vid en inspektion upptäcker att gödselproduktfabrikatet inte uppfyller de kvalitetskrav som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen eller biproduktförordningen,

6) släpps ut på marknaden, om explosions- eller brandfarliga gödselproduktfabrikat inte har genomgått detonationssäkerhetsprov i enlighet med de krav som föreskrivs i denna lag eller med stöd av den eller i gödselmedelsförordningen.

Förbudet skall omedelbart återkallas, om bristen har avhjälpts eller olägenheten har rättats till så att förbudet inte längre är nödvändigt.

Om saken inte tillåter dröjsmål, kan förutom Livsmedelssäkerhetsverket även någon annan i 17 § avsedd tillsynsmyndighet utfärda ett tillfälligt förbud som gäller ett parti gödselproduktfabrikat. Ett tillfälligt förbud skall utan dröjsmål föras till Livsmedelssäkerhetsverket för avgörande. Förbudet förfaller, om Livsmedelssäkerhetsverket inte har fattat ett beslut enligt 1 mom. inom en vecka efter att förbudet utfärdades.

Livsmedelssäkerhetsverket skall omedelbart underrätta jord- och skogsbruksministeriet om ett förbud som gäller EG-gödselmedel.

34 §

Återkallande av godkännande

Livsmedelssäkerhetsverket skall återkalla godkännandet av en anläggning enligt 14 § eller ett laboratorium enligt 19 §, om anläggningen eller laboratoriet lägger ned den verksamhet som utgör grund för godkännandet. Dessutom kan verket återkalla ett godkännande, om ett laboratorium eller en anläggning på något väsentligt sätt bryter mot krav som ställs i denna lag eller med stöd av den eller om verksamheten inte längre uppfyller kraven för beviljande av godkännande och om dessa brister inte kan avhjälpas inom en rimlig tid som utsatts av verket. Ett godkännande kan dock återkallas omedelbart, om det är nödvändigt på grund av en oskäligen fara som verksamheten medför för människors eller djurs hälsa eller säkerhet, växters sundhet eller miljön.

35 §

Förordnande om förstörande och utförelse

Om det med stöd av 33 § är förbjudet att tillverka, bearbeta, släppa ut på marknaden, använda, importera eller exportera ett gödselfabrikat eller råvaran till det, kan Livsmedelssäkerhetsverket bestämma att gödselfabrikatet eller råvaran på det sätt som verket godkänner skall bearbetas på nytt, förstöras eller återsändas till avgångslandet på verksamhetsutövarens bekostnad. Till beslutet kan fogas bestämmelser om det förfarande som skall iakttas vid verkställigheten.

36 § (22.12.2009/1498)

Vite och tvångsutförande

Livsmedelssäkerhetsverket kan förena ett förordnande enligt 32 §, ett förbud enligt 33 § 1 mom. eller ett förordnande om förstörande eller utförsel enligt 35 § med vite eller med hot om att den försummade åtgärden vidtas på den försumliges bekostnad. Även närings-, trafik- och miljöcentralen kan fatta ett beslut om hot om tvångsutförande eller tvångsutförande.

Bestämmelser om vite, hot om tvångsutförande och tvångsutförande finns i övrigt i viteslagen (1113/1990).

37 §

Straffbestämmelse

Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet

1) tillverkar, tekniskt bearbetar, släpper ut på marknaden, använder, importerar eller exporterar gödselfabrikat eller råvaror som inte uppfyller de krav eller särskilda krav som i 5–8 § eller med stöd av dem utfärdade bestämmelser och föreskrifter ställs på gödselfabrikat, råvaror till dem eller förpackandet eller märkningen av dem,

2) bryter mot en tillfällig begränsning som utfärdats med stöd av 9 §,

3) försummar den anmälningsskyldighet som föreskrivs i 11 § eller skyldigheten enligt 12 § att föra register,

4) försummar att ansöka om godkännande av en anläggning enligt 14 §,

5) bryter mot ett förordnande som utfärdats med stöd av 32 § eller ett förbud som utfärdats med stöd av 33 §, eller

6) bryter mot ett förordnande om förstörande och utförsel som utfärdats med stöd av 35 §,

skall för *förseelse mot lagen om gödselfabrikat* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Livsmedelssäkerhetsverket anmäler för de tillsynsmyndigheters räkning som avses i 4 kap. förseelser enligt 1 mom. till åtalsprövning. Anmälan behöver inte göras, om förseelsen som helhet betraktad kan anses vara uppenbart ringa. I sådana fall kan verket tilldela den verksamhetsutövare som gjort sig skyldig till förseelsen en skriftlig anmärkning med uppmaning att korrigera felen.

7 kap

Särskilda bestämmelser

38 §

Avgifter

För myndighetsprestationer enligt gödselmedelsförordningen, biproduktförordningen eller denna lag tas avgifter ut till staten enligt vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

39 §

Arvoden och kostnadsersättningar

Livsmedelssäkerhetsverket betalar arvoden och kostnadsersättningar för inspektioner och provtagningar enligt denna lag till de inspektörer som auktoriserats av verket.

40 §

Skadeståndsskyldighet

Den som tillverkat, låtit tillverka eller importerat gödsselfabrikat skall ersätta skador som åsamkas köparen av att ett gödsselfabrikat i yrkesmässig användning inte uppfyller kraven i biproduktförordningen, gödselmedelsförordningen och i denna lag samt i författningar som utfärdats med stöd av den eller genom att gödsselfabrikatet avviker från uppgifterna i varudeklarationen mer än vad som är tillåtet enligt de nämnda författningarna. Ersättning skall betalas även om skadan inte orsakats uppsåtligen eller av vårdslöshet.

Någon skadeståndsskyldighet enligt 1 mom. föreligger dock inte, om den mot vilken skadeståndsanspråket framställs visar att det är sannolikt att gödsselfabrikatet inte varit behäftat med det fel som orsakat skadan vid den tidpunkt då han släppte ut gödsselfabrikatet på marknaden.

Angående skyldigheten för den som tillverkat, låtit tillverka eller importerat gödsselfabrikatet att ersätta skador som gödsselfabrikatet har orsakat på person eller på sådan egendom som är avsedd för enskild användning eller konsumtion och som den skadelidande huvudsakligen har använt på ett sådant sätt föreskrivs i produktansvarslagen (694/1990).

41 §

Ändringssökande

Ändring i beslut som tillsynsmyndigheten har meddelat med stöd av denna lag söks genom besvär hos landsbygdsnäringsnämnden med iakttagande av vad som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Besvärsskriften kan också tillställas tillsynsmyndigheten, som utan dröjsmål skall sända besvärsskriften samt handlingarna i ärendet och sitt utlåtande om besvären till besvärsnämnden.

Ändring i beslut om ett tillfälligt förbud enligt 33 § 3 mom. får inte sökas särskilt genom besvär.

42 §

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av denna lag kan det bestämmas att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat.

43 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

Genom denna lag upphävs gödselmedelslagen av den 26 februari 1993 (232/1993) jämte ändringar. De beslut och förordningar som jord- och skogsbruksministeriet har utfärdat med stöd av den upphävda lagen förblir likväl, till den del de inte står i strid med denna lag, i kraft tills något annat föreskrivs.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

44 §

Övergångsbestämmelser

En verksamhetsutövare som är anmälningsskyldig med stöd av 11 § 1 mom. i denna lag och som bedriver verksamhet som avses i denna lag redan när lagen träder i kraft, skall göra anmälan enligt 11 § 1 mom. inom sex månader efter lagens ikraftträdande.

Ett godkännande som motsvarar ett godkännande enligt 14 § och som med stöd av biproduktförordningen har beviljats en anläggning före lagens ikraftträdande förblir i kraft. Andra anläggningar som avses i 14 § och som bedriver verksamhet enligt 14 § vid lagens ikraftträdande skall ansöka om godkännande inom 24 månader efter lagens ikraftträdande. Livsmedelssäkerhetsverket skall behandla dessa ansökningar inom fyra månader efter den sista inlämningsdagen för ansökningarna.

RP 71/2005, JsUB 3/2006, RSv 51/2006, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2003/2003 (32003R2003); EGT nr L 304, s. 1, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002 (32002R1774); EGT nr L 273, s. 1

Ikraftträdelsestadganden:

22.12.2009/1498:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 161/2009, FvUB 18/2009, RSv 205/2009

7.5.2010/340:

Denna lag träder i kraft den 27 juni 2010 .

RP 271/2009, JsUB 3/2010, RSv 47/2010

17.6.2011/659:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2012.

RP 199/2010, MiUB 23/2010, GrUU 58/2010, FvUU 35/2010, EkUU 30/2010, RSv 360/2010

22.7.2011/846:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

RP 222/2010, LaUB 44/2010, RSv 374/2010